

Oppdrag nr. 76 - Endringer i covid-19-forskriften

1. Om oppdraget

Helse- og omsorgsdepartementet har i oppdrag nr. 76 bedt Helsedirektoratet om å:

- *Begrunne og foreslå konkrete endringer i covid-19-forskriften, med sikte på at departementet kan gjøre planlagte endringer fra 1. juni 2020 for å*
  - *åpne serveringssteder som ikke serverer mat*
  - *åpne fornøylesparker*
  - *åpne for skolesvømming og annen organisert svømming i svømmehaller og lignende.*
- *Omtale behov for eventuelle nye eller justerte anbefalinger som Helsedirektoratet vil utarbeide i forbindelse med endringene nevnt ovenfor*
- *Vurdere om de deler av treningssentres virksomhet som omfatter saltrening eller annen treningsaktivitet som nå tillates innenfor de generelle anbefalingene som Helsedirektoratet har utgitt for breddeidrett, kan åpnes før 15. juni 2020*

Frist for oppdraget er onsdag 20. mai 2020.

Helsedirektoratet har innhentet innspill fra Folkehelseinstituttet (FHI) til punktene i oppdraget, som er lagt til grunn i våre vurderinger.

2. Generelle smittevernfaglige vurderinger

Folkehelseinstituttet har gitt følgende generelle innspill til endringer i covid-19-forskriften fra 1. juni:

Generelt bør Covid-19-forskriften vise til eksisterende, generelle smittevernråd innen ulike sektorer istedenfor å hjemle spesifikke tiltak som må være på plass før åpning, tiltak som vil kunne endres ettersom pandemien utvikler seg og kunnskapen blir større.

Det er viktig med en gradvis åpning slik at smitteutviklingen kan følges og tiltakenes effekt vurderes. Vi vil fremheve at det er spesielt samlinger av mange mennesker hvor det er mer krevende med god avstand, hvor ventilasjon kan være begrenset (innendørs vs utendørs) og hvor type aktivitet kan gjøre at deltakerne står i fare for å spre smitte i større grad (høy fysisk aktivitet, roping mv), som bør vurderes for åpning sist utfra smittehensyn. Trening med mange voksne i saler innendørs er et eksempel på slik aktivitet, nattklubber et annet.

De tre smittereduserende tiltakene nedenfor ligger til grunn for alle vurderingene som gjøres i dette dokumentet:

1. Personer med symptomer på Covid-19 skal holde seg hjemme
2. God hygiene (hånd- og hostehygiene samt unngå å ta seg til ansiktet)
3. Redusert kontakt mellom personer

Følgende vil være generelle tiltak som vil redusere risiko for smitte og som gjelder for alle avsnittene nedenfor:

- Sikre opplæring i smitteverntiltakene for å tilse at smittevernrådene for ansatte følges
- Smittevernråd og tiltak må kommuniseres tydelig og til rett tid til gjester og ansatte, både med informasjon på nett og ved plakater som er godt synlig i lokalene.
- Tilrettelegge for å kunne utføre god håndhygiene
- Sikre ressurser for å ivareta forsterket renhold av toalettfasiliteter, hyppige kontaktpunkter/flater og eventuelt felles utstyr
- Tilrettelegge for begrenset kontakt mellom personer som ikke er i samme husstand. Dette gjelder avstand mellom gjester så vel som ansatte.
  - Begrense antall gjester slik at avstandspfordringen på minst en meter kan holdes hele tiden. Arrangøren må ha en plan/oversikt over maks antall i lokalet til enhver tid.
  - God oppmerking av avstand der det lett blir kødannelse

Helsedirektoratet slutter seg til FHIs generelle vurderinger og forslag til tiltak. Dette er lagt til grunn i Helsedirektoratets forslag til endringer i covid-19-forskriften.

3. Serveringssteder

Serveringssteder reguleres i dag i covid-19-forskriften § 14 bokstav a og i § 14a.

I regjeringens strategi av 7. mai, fremgår:

"Serveringssteder som ikke selger mat kan åpne, så lenge de kan holde avstandsregelen på 1 meter. Det skal stilles krav i forskrift om sitteplasser og bordservering. Det vil før dette bli gjort endringer i regelverket som gjør det mulig for kommuner å frata enkeltsteder skjenkebevillingen i en avgrenset periode hvis de ikke følger kravene om avstand. Dette skal gjelde alle steder med bevilling."

Åpningen av serveringssteder som ikke serverer mat er planlagt fra 1. juni.

3.1. Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets smittevern faglige vurdering

Folkehelseinstituttet har gitt følgende innspill:

For serveringssteder som ikke serverer mat vil smitterisikoen være avhengig av tetthet/antall personer i lokalene, risiko for kødannelse ved kritiske punkter (inngang, bar, toalett, garderobe) og servering av alkohol som påvirker gjestenes evne til å etterleve smittevernrådene. Dette er de samme hensynene som også serveringssteder som serverer mat må ivareta. Serveringssteder hvor det legges til rette for dansing bør vurderes særskilt.

Spesielle tiltak som vil kunne redusere risiko på serveringssteder:

- Servering tilbys kun ved bordene. Gjestene oppfordres til å sitte ved det samme bordet under hele besøket og ikke vandre unødvendig rundt i lokalene.
- Begrensninger på alkoholservering inkludert begrensninger i åpningstid mv.

Helsedirektoratet slutter seg til innspillene fra FHI.

3.2. Forslag til endringer i covid-19 forskriften:

Det følger av regjeringens strategi for åpning at det skal stilles krav i forskrift om sitteplasser og bordservering ved åpning av serveringssteder som ikke serverer mat. I tillegg følger det at det skal gjøres endringer i regelverket som gjør det mulig for kommuner å frata enkeltsteder skjenkebevillingen i en avgrenset periode hvis de ikke følger kravene om avstand. Dette skal gjelde alle steder med bevilling.

Helsedirektoratet tolker oppdrag 76 dithen at vi kun skal foreslå endringer i covid-19-forskriften. Vi har derfor ikke vurdert eventuelle endringer i alkohollovgivningen som vil gi kommuner mulighet til å frata skjenkebevilling dersom kravene i covid-19-forskriften ikke følges.

Serveringssteder som ikke serverer mat har vært stengt siden 12. mars. Helsedirektoratet og FHI legger til grunn at det generelt er høyere risiko for smittespredning forbundet med åpning av nattklubber, barer mv. som ikke har til hensikt å servere mat. Dette er ofte steder der mange personer er innom i løpet av en dag, der personer ofte treffer mange mennesker, beveger seg rundt i lokalet og der det kan være vanskelig å overholde krav om avstand. Ofte konsumeres det alkohol, som påvirker gjestenes evne til å etterleve smittevern rådene. Det vil være mer uoversiktlige forhold for virksomheten med tanke på smittevern.

For at denne typen virksomheter skal kunne åpne, vurderes det derfor at det er behov for nærmere krav i forskrift for å sikre smittevern faglig forsvarlig drift.

Helsedirektoratet foreslår følgende endringer i covid-19-forskriften i tilknytning til åpning av serveringssteder som ikke serverer mat:

Helsedirektoratet foreslår at § 14 bokstav a i dagens forskrift om stenging av enkelte virksomheter oppheves, og at dagens § 14a endres slik at den regulerer krav til smittevern faglig forsvarlig drift for både serveringssteder som serverer mat og serveringssteder som ikke serverer mat.

Forslag til ny § 14a

§ 14a. Krav til smittevern faglig forsvarlig drift ved virksomheter hvor det serveres mat på serveringssteder

Serveringssteder, som restaurant, kafe, bar, pub og utesteder som diskotek, nattklubb eller lignende, hvor det serveres mat, kan holde åpent dersom driften er smittevern faglig forsvarlig.

Smittevern faglig forsvarlig drift innebærer at virksomheten skal sørge for at besøkende og personell kan holde minst 1 meters avstand til personer i annen husstand, at den har utarbeidet rutiner for god hygiene og godt renhold, og at disse rutinene blir overholdt.

Servering av mat skal ikke skje som buffet.

Ved serveringssteder som ikke serverer mat, skal servering skje ved bordservering og det skal være sitteplasser til alle gjester.

Nærmere begrunnelse for forslaget til endringer i § 14a:

Forslaget til endringer i § 14a innebærer at bestemmelsen både regulerer krav til smittevern faglig forsvarlig drift ved serveringssteder som serverer mat og serveringssteder som ikke serverer mat.

20.05.20

Overskriften foreslås endret slik at det fremkommer at bestemmelsen gjelder for alle serveringssteder.

Vi foreslår at det legges inn en beskrivelse av hva som menes med serveringssteder i bestemmelsens første ledd. Denne er identisk med beskrivelsen som i dag fremgår av § 14 bokstav a, med tilføyelse av "restauranter".

Kravene som stilles til serveringssteder som ikke serverer mat, foreslås tatt inn i et nytt tredje ledd i bestemmelsen.

Krav i første ledd til smittevernfaglig forsvarlig drift

Kravene nevnt i første ledd om smittevernfaglig forsvarlig drift, som innebærer at virksomheten skal sørge for at besøkende og personell kan holde minst 1 meters avstand til personer i annen husstand, at den har utarbeidet rutiner for god hygiene og godt renhold, og at disse rutineene blir overholdt, gjelder i dag for serveringssteder som serverer mat. Vi foreslår at disse kravene gjøres gjeldende også for serveringssteder som ikke serverer mat.

Det presiseres at 1-meterskravet skal forstås som krav til avstand mellom personer som ikke tilhører samme husstand, og ikke utelukkende som et krav til avstand mellom bord. I avstandskravet ligger også at virksomhetene bør ha en plan/oversikt over maksimalt antall gjester i lokalet til enhver tid, samt sikre god oppmerking av avstand på steder der det lett kan bli kødannelse.

Rutiner for god hygiene og godt renhold, innebærer blant annet at virksomhetene sikrer god opplæring i smitteverntiltakene til de ansatte, at smittevern rådene kommuniseres tydelig og til rett tid til gjester og ansatte, både med informasjon på nett og ved plakater som er godt synlige i lokalene, at det tilrettelegges for at ansatte og gjester kan utføre god håndhygiene, samt at det sikres ressurser for å ivareta forsterket renhold av toalettfasiliteter, hyppige kontaktpunkter/flater og eventuelt felles utstyr.

Nærmere om krav til bordplassering og sitteplasser for serveringssteder som ikke serverer mat jf. forslag til nytt tredje ledd

Serveringssteder som ikke serverer mat bærer ofte preg av tette samlinger av et større antall mennesker, samt konsum av alkohol, som påvirker gjestenes evne til å etterleve smittevern rådene.

Krav om bordplassering og sitteplasser til alle gjester vil fungere som tiltak for å redusere risikoen for smittespredning ved åpning av disse virksomhetene. Bordservering vil medvirke til at gjester oppholder seg samme sted i lokalet over lengre tid, i mindre grad går rundt i lokalet, og er sammen med få og de samme personene. De/den samme ansatte vi kunne betjene hver gruppe med gjester under besøket. Bordservering vil således ha en kontaktreduserende virkning. Det vil også være enklere for personalet å gi informasjon til gjestene og påse at de overholder krav til avstand og håndhygiene. Ved et bord vil man på forhånd kunne plassere stoler med nødvendig avstand eller markere dette på annen måte.

Ved mindre bevegelse i lokalet sikrer man at antall berøringspunkter for hver gjest reduseres, med tanke på kontaktsmitte, og det vil være enklere å gjennomføre nødvendige hygienetiltak fordi det er mindre hyppig berøring av felles flater.

Kravet om at servering kun kan skje ved bordservering innebærer at det skal være sitteplasser til alle gjestene og at det ikke vil være mulig med ordninger der gjestene står i kø mv. for å kjøpe drikkevarer i bar/over disk.

Helsedirektoratet vurderer på denne bakgrunn at tiltaket er både nødvendig og forholdsmessig.

Det er ikke stilt krav i covid-19-forskriften om bordplassering/sitteplasser for serveringssteder som serverer mat. Enkelte steder i landet er det stilt lokale vilkår om bordservering, eksempelvis i Oslo kommune. Helsedirektoratet vurderer at det smittevern faglig ville vært hensiktsmessig med et slikt krav også for serveringssteder som serverer mat, i det mange av de samme risikofaktorer for smittespredning vil være tilstede. Det er ikke foreslått en slik regulering ettersom dette ville innebære en innskrenking sammenlignet med eksisterende regulering for serveringssteder som serverer mat.

Nærmere om tiltakene som er vurdert som ikke forholdsmessige

Krav om oversikt over gjester

Helsedirektoratet har vurdert om det bør innføres krav om at serveringssteder som ikke serverer mat, har oversikt over hvem som har vært til stede på serveringsstedet, i likhet med kravet til oversikt som stilles til arrangører av arrangementer etter covid-19-forskriften § 13. Et slikt tiltak vil være i tråd med TISK-strategien for en målrettet innsats for å finne og isolere de smittede, spore opp deres smittekontakter og sette disse i karantene.

En oversikt over gjester vil innebære at serveringssteder som ikke serverer mat vil oppbevare personopplysninger om gjestene sine i en periode, og dermed bli databehandlingsansvarlige etter personvernforordningen.

Helsedirektoratet anser et pålegg om å holde oversikt over gjester som et tyngende vilkår å stille for serveringssteder som ikke serverer mat. Det antas at de færreste serveringssteder har rutiner for å holde slik oversikt i dag, og det kan være snakk om svært mange ulike mennesker som er inntil serveringsstedet i løpet av en dag. Det er ikke stilt krav om slik oversikt for serveringssteder som serverer mat. Helsedirektoratet mener i utgangspunktet at et krav om å holde oversikt over gjestene kan være et godt tiltak for å bidra til god smitteoppsporing. I den nåværende smittesituasjonen, mener vi det ikke er forholdsmessig å innføre et slikt krav for serveringsstedene på nasjonalt nivå.

Krav om reduserte åpningstider

Helsedirektoratet har vurdert om det bør innføres krav om at serveringssteder som ikke serverer mat må stenge på et gitt tidspunkt, eksempelvis kl. 24.00. Det er ikke innført krav om reduserte åpningstider for serveringssteder som serverer mat. Vi har kommet frem til at det ikke på nåværende tidspunkt anses nødvendig og forholdsmessig å innføre dette som et krav på nasjonalt nivå.

Åpningstider i barer, puber og nattklubber henger tett sammen med alkohollovgivningen og skjenkebevilgninger. Dette er områder som i stor grad er lokalt regulert, og Helsedirektoratet mener derfor at kommunene selv bør vurdere om det er nødvendig å innføre reduserte åpningstider som et vilkår for skjenking i sin kommune. Dette bør blant annet vurderes ut i fra smittesituasjonen i kommunen. I kommuner med større smittepress (for eksempel Oslo kommune) kan det være nødvendig og forholdsmessig å innføre slike begrensninger.

Vurdering av behov for krav knyttet til dansing

Helsedirektoratet har vurdert om det bør innføres egne krav til serveringssteder hvor det legges til rette for dansing. Vi har kommet til at det ikke vil være nødvendig og forholdsmessig å innføre særskilt regulering om dette, da det i tilstrekkelig grad vil ivaretas av de øvrige tiltakene.

Kravet om bordplassering og sitteplasser vil bidra til å redusere mulighetene for dansing ved at gjestene stort sett vil holde seg til bordet/plassen sin.

1-meterskravet som følger av første ledd vil også innebære at tett dansing ikke kan forekomme, og vil på den måten fungere som en begrensning for barer/nattklubber som normalt legger opp til dans/dansegulv.

3.3. Behov for anbefalinger om serveringssteder

Helsedirektoratet ser behov for at kravene til smittevern faglig forsvarlig drift tydeliggjøres for serveringssteder, både de som serverer mat og de som ikke serverer mat. Vi mener dette best gjøres gjennom utvikling av bransjestandarder, samt ved lokale tilpasninger der smittepresset er større.

4. Fornøylesparker - Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets smittevern faglige vurdering

Av regjeringens plan for åpning av samfunnet som ble presentert 7. mai, følger det at fornøylesparker kan åpne fra 1. juni.

Folkehelseinstituttet har gitt følgende innspill:

Fornøylesparker som samler mange mennesker fra potensielt ulike geografiske områder og fra ulike aldersgrupper kan øke risiko for smittespredning. Samtidig reduseres smittefaren i mange parker ved at det meste av aktivitetene foregår utendørs. Innendørs lekeland og liknende aktivitetsparker for de minste barna vil kunne være mer utfordrende å drive på en smittevern faglig forsvarlig måte, men samtidig er smittepresset blant barn og unge lavt. Smitteverntiltakene vil likevel måtte være strengere for innendørs aktiviteter som lekeland enn utendørs aktiviteter.

Spesielle tiltak som vil kunne redusere risiko i fornøylesparker:

- Tilrettelegge for å utføre håndhygiene før og etter hver attraksjon/aktivitet
- For å kunne holde avstand: tilrettelegge for at billetter forhåndskjøpes på nett, digitale køer, begrense antall gjester per attraksjon ved at for eksempel annenhver vogn i berg-og-dalbanen er avstengt og kun medlemmer av samme husstand kan sitte ved siden av hverandre.
- Parkansvarlig bør gjennomføre en risikovurdering før gjenåpning besluttes, for å sikre at det er mulig å ivareta smittevern rådene. For større parker bør kommunelegen konsulteres. Folkehelseinstituttets [mal for smittevernveileder](#) kan brukes som utgangspunkt ved utarbeidelse av egne smittevernrutiner.

- Parkens eventuelle serveringssteder må følge de til enhver tid gjeldende reglene om avstandsbegrensning og forsterket hygiene.
- Selv om det ikke er noen begrensning på antall gjester i parken, vil enkeltstående arrangementer (for eksempel bursdager, konserter, skuespill e.l.) i parken måtte følge gjeldende krav for [arrangementer](#). Parker som har basseng kan åpne når badeland/publikumsbad i samfunnet for øvrig kan åpne.

Helsedirektoratet slutter seg til den smittevernfarende vurderingen fra FHI.

5. Svømmehaller - Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets smittevernfarende vurdering

Av regjeringens plan for åpning av samfunnet som ble presentert 7. mai, følger det at det kan åpnes for organisert svømming, inkludert skolesvømming fra 1. juni.

Folkehelseinstituttet har gitt følgende innspill:

Vi vurderer det slik at med gjeldende forskriftskrav til renhold, hygiene samt med dagens strenge krav til vannbehandling er det liten risiko for smitte via aktiviteter i vann så lenge det gjeldende avstandskrav på minst 1 meters avstand opprettholdes mens utøverne er både i vann og på land.

Spesielle tiltak som vil kunne redusere risiko i svømmeanlegg:

- Det må tilrettelegges for at det kan opprettholdes minst 1 meters avstand mellom svømmende i bassenget.
- Ved bruk av fellesdusjer, sauna og garderober må det tilrettelegges for minst 1 meters avstand mellom utøverne.
- Svømmeanleggets eventuelle serveringssteder må følge de til enhver tid gjeldende reglene om avstandsbegrensning og forsterket hygiene.
- Selv om det ikke er noen begrensning på antall gjester i svømmeanlegget, vil enkeltstående arrangementer (for eksempel barnebursdag) måtte følge gjeldende krav for arrangementer.

Vi vurderer at åpning av badeland representerer en høyere risiko i og med masse ulike aktiviteter og derav flere mulige kontaktpunkter mellom ulike personer og mer krevende å opprettholde både avstand, hindre kødannelse samt mer krevende med rengjøring/håndvask før og etter hver aktivitet for å forhindre en eventuell kontaktsmitte. Restriksjoner rundt antall personer som kan være i anlegget til enhver tid er derfor viktigere her. Vi vurderer det slik at dette er det minst viktige tilbudet å åpne for og at dette burde komme i en senere fase.

Folkehelseinstituttet har utarbeidet egne råd for bruk av svømmehaller og liknende. Disse er vedlagt, og omtaler både åpning av svømmehaller til organisert aktivitet, åpning av badeland og liknende samt spa og hotellbasseng. Vi planlegger å publisere den delen som omtaler organisert svømming i god tid før åpningen av dette tilbudet 1. juni, mens det øvrige publiserer når/hvis denne typen aktivitet tillates.

Helsedirektoratet slutter seg til den smittevernfarende vurderingen fra FHI.

6. Forslag til endringer i covid-19-forskriften § 14 bokstav b og § 15b – fornøylesparker og svømmehaller

Helsedirektoratet foreslår følgende endringer i covid-19-forskriften § 14 bokstav b:

§ 14. Stenging av enkelte virksomheter

Følgende virksomheter skal holde stengt:

a) ~~serveringssteder hvor det ikke serveres mat. Serveringssteder omfatter kafe, bar, pub og utesteder som diskotek, nattklubb eller lignende.~~

b) ~~treningssentre, svømmehaller, badeland, fornøylesparker og lignende tilbud~~

a) ~~treningssentre, svømmehaller, badeland, fornøylesparker og lignende tilbud~~

b) *svømmehaller og badeland, med unntak av skolesvømming og annen organisert svømming, jf. § 15b.*

Merknad til forslag til endringer i § 14, ny bokstav a og b:

Fornøylesparker er besluttet åpnet og tas ut av § 14 bokstav b.

Vi foreslår videre at det fremdeles fremgår av § 14 bokstav b at svømmehaller skal holde stengt, men at det i denne bestemmelsen vises til § 15b hvor det fremgår på hvilke vilkår svømmehallene likevel kan holde åpent. Dette er i tråd med regjeringens beslutning om delvis åpning av samfunnet.

Selv om badeland ikke er nevnt i oppdraget, foreslår vi at badeland reguleres likt som svømmehallene, da enkelte badeland også tilbyr organisert svømming.

Helsedirektoratet foreslår følgende endringer i covid-19-forskriften § 15b som følge av at fornøylesparker, svømmehaller og enkelte badeland på visse vilkår kan holde åpent:

§ 15b. Krav til smittevern faglig forsvarlig drift ved andre virksomheter

Fornøylesparker, svømmehaller, badeland, Bbingohaller, spillehaller og lignende skal, for å kunne holde åpent, drives smittevern faglig forsvarlig. Med smittevern faglig forsvarlig drift menes at virksomheten skal sørge for at besøkende og personell kan holde minst 1 meters avstand til personer i annen husstand, at den har utarbeidet rutiner for god hygiene og godt renhold, og at disse rutinene blir overholdt.

Garderober i idrettshaller skal ikke benyttes.

Svømmehaller og badeland skal kun tilby skolesvømming og annen organisert svømming.

Badeland i fornøylesparker skal holde stengt, jf. § 14 bokstav b.

Merknad til forslag til endringer i § 15b:

Når fornøylesparker, svømmehaller og badeland (når de tilbyr organisert svømming) nå skal kunne holde åpent på visse vilkår, foreslår vi at de tas inn i gjeldende § 15b om krav til smittevern faglig forsvarlig drift ved andre virksomheter.

Bakgrunnen for dette forslaget, er at både svømmehaller, visse badeland, fornøylesparker og bingohaller tidligere alle var regulert i § 14. Vi har videre lagt vekt på at fornøylesparker, svømmehaller og badeland har likhetspunkter med bingohaller, spillehaller og lignende, blant annet ved at de har potensiale til å samle større grupper med mennesker eller vil ha mange besøkende innom daglig. Virksomhetene har ofte bruk av felles utstyr. De smittevernfarene til virksomhetene vil dermed være relativt like, og vi mener samling i én bestemmelse vil innebære en forenkling.

Vi foreslår på denne bakgrunn at gjeldende § 15b **første ledd** suppleres med fornøylesparker, svømmehaller og badeland. Videre foreslår vi et nytt **trede ledd** som fastsetter at svømmehaller og enkelte badeland kun kan tilby skolesvømming og annen organisert svømming. Til slutt foreslår vi et nytt **fjerde ledd** for å tydeliggjøre at badelandene i fornøylesparkerne ikke skal benyttes, jf. § 14 bokstav b.

7. Behov for anbefalinger om fornøylesparker og svømmehaller

Helsedirektoratet ser behov for at kravene til smittevernfarelig forsvarlig drift tydeliggjøres for fornøylesparker og lignende virksomheter, for eksempel lekeland. Vi mener dette best gjøres gjennom utvikling av bransjestandarder, samt ved lokale tilpasninger der smittepresset er større. Det vises her til anbefalinger fra Folkehelseinstituttet, som er omtalt over i kapittel 4.

For gjennomføring av skolesvømming og annen organisert svømming, har Folkehelseinstituttet utarbeidet egne råd (vedlagt). Disse ivaretar også råd for bruk av garderobe og dusj i svømmehaller.

8. Vurdering av mulighet for å åpne deler av virksomheten ved treningssentre

Folkehelseinstituttet har gitt følgende innspill:

Selv om spørsmålet her dreier seg om åpning av bare en del av aktivitet før det så langt foreslåtte tidspunktet for åpning 15. juni, tillater vi oss å komme med noen generelle innspill rundt treningssentre. Spørsmålet besvares til slutt.

Smittepotensialet vurderes å være større på treningssentre enn mange andre steder hvor mange personer møtes, og hovedvekten er voksne. Voksne er i større grad enn barn og unge smitteførende. Treningssentre samler også mennesker fra geografiske spredte områder. Treningssentre vil ha mange felles kontaktpunkter for de som trener, personer er tett på hverandre samtidig som treningen foregår i hovedsak innendørs og i mindre ventilerte lokaler. Det er stor sirkulasjon av de som trener inne i et avgrenset lokale og det er mange som kommer innom sentrene i løpet av en dag.

Fysisk aktivitet i seg selv vil kunne øke dråpedannelsen fra utåndingen fra en potensielt smitteførende person. Det vil derfor være større smittepotensiale og vanskelig å identifisere

og avgrense antallet kontakter dersom noen skulle få påvist smitte i etterkant, og selve smittesporing vil være utfordrende.

En nylig publisert studie fra Sør-Korea (https://wwwnc.cdc.gov/eid/article/26/8/20-0633_article) som omfattet 12 ulike treningsentre eller såkalt «fitness classes», konkluderer med at « Intense physical exercise in densely populated sports facilities could increase risk for infection. Vigorous exercise in confined spaces should be minimized during outbreaks». Dette var treningsøkter hvor størrelsen på rommene var rundt 60 m² og antall deltagere fra 5-22. Av totalt 217 deltagere identifiserte de 112 Covid-19 positive fra til sammen 12 ulike treningsentre. De identifiserte ingen smittede deltagere der hvor det var under 5 deltagere i treningstimen hvor hard fysisk aktivitet ble utført. Yoga og pilates timer med 7-8 deltagere hadde heller ingen smittede deltagere, slik at dette med hard fysisk aktivitet ser ut til å øke risikoen for dråpesmitte blant de eksponerte.

Gode smittevernplaner vil kunne kompensere for den økte smitterisikoen til en viss grad, men etter Folkehelseinstituttets mening vil det fortsatt være en betydelig smitterisiko ved slik treningsentre. Ved en åpning av treningsentre er vår vurdering at følgende må være på plass:

- Smittevernråd og tiltak må kommuniseres tydelig til både brukere og ansatte, både med informasjon på nett og ved plakater som er godt synlig i lokalene.
- Digital påmelding for å sikre oversikt over de som er tilstede og underlette en ev. smittesporing.
- Større avstand mellom de trenende enn den generelle anbefalingen på minst 1 meter, vi foreslår minst 2 meter, pga. hard fysisk aktivitet og utånding som mest sannsynlig vil øke risikoen for dråpesmitte. I de mindre fysisk krevende aktivitetene slik som yoga og pilates, vil minst 1 meters avstand være tilstrekkelig, jmf. studie fra Sør-Korea. En differensiering mellom graden av aktivitet og krav til avstand bør være en risikovurdering som hvert treningsenter gjør.
- Forsterket hygiene på hyppig brukte kontaktpunkter med vann og vanlige rengjøringsmidler
- Håndvask/ hånddesinfeksjon lett tilgjengelig, håndhygiene bør utføres mellom hvert treningsapparat/stasjon/felles utstyr, og før og etter sal aktiviteter
- Sentrene bør lage en oversikt/plan over maksimalt antall personer som kan være samtidig på senteret gitt gjeldende avstandskrav, tilgang på garderober, toaletter og dusjfasiliteter.
- Streng begrensning på antall deltakere som kan være i lokalet samtidig og tilstrekkelig antall ansatte til å påse at det ikke er for mange tilstede og at avstandsopporfordringen holdes. Det må unngås kø ved inngang/resepsjon, toaletter, garderober og ved de ulike apparatene/stasjonene.
- Garderober og dusj: avstandsbegrensning slik at minst 1 meters avstand imellom garderobeskap som er i bruk samt i fellesdusjer.
- Sørg for rengjøring av felles utstyr ved dagens slutt slik at man starter med rent utstyr neste dag

Åpning av treningsentre bør vurderes for åpning først når vi om noe tid har mer erfaring med hvordan øvrige lettelsler påvirker smittespredningen. Selv om deler av gruppe-

20.05.20

aktiviteten i saler på treningssentre likner en del av det som organiseres innen breddeidretten, er det flere forhold som er diskutert over som gjør at vi ikke mener dette bør åpnes for tidligere enn det som så langt er signalisert. Som diskutert over er det mange tiltak som må være på plass for treningssentre kan åpne for både sal-aktivitet og øvrig aktivitet. Man kan vurdere å gjøre geografiske differensieringer her, og åpne tidligere i områder med lite påvist smitte. Treningssentre/ -kjeder bør ha egne smittevernfaglige kompetente som kan sørge for at planer og etterlevelse av disse er ivare tatt.

Helsedirektoratet slutter seg til FHIs smittevernfaglige vurdering.

Treningssentre anses å være en virksomhet med høy risiko for smittespredning. Åpning av treningssentre må ses i sammenheng med regler og smittevernråd rundt annen idrett. Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vurderer om man kan åpne for store deler av breddeidretten for barn og ungdom 1. juni. Regjeringen prioriterer barn i den gradvise åpningen av samfunnet. Vi anbefaler derfor at man prioriterer breddeidrett for barn og ungdom før man åpner for treningssentre og breddeidrett for voksne i samme grad. Treningssentre og breddeidrett for voksne kan åpnes som planlagt under forutsetning av at smittetallene er tilfredsstillende etter åpning av breddeidrett for barn og ungdom. Det betyr at det må gå minst 2 uker etter 1. juni for å kunne vurdere dette, og Helsedirektoratet mener det er hensiktsmessig at dette først vurderes åpnet fra 15. juni, slik det fremgår at regjeringens intensjon er i strategien av 7. mai.

Konklusjon: Helsedirektoratet anbefaler at begrenset åpning av treningssentre før 15. juni ikke tillates.

Organisert svømming og skolesvømming

Regjeringen har besluttet at organisert svømming, inkludert skolesvømming, kan gjenopptas fra og med 1. juni 2020 forutsatt at anbefalte smitteverntiltak følges.

I denne artikkelen beskrives tiltak for å redusere risikoen for smitte ved organisert svømming og skolesvømming. Disse rådene er generelle, og må ses i sammenheng med gjeldende forskrifter og anbefalinger fra Helsedirektoratet. Med organisert svømming menes all aktivitet med en ansvarlig arrangør (skole eller forening/lag osv.) som driver en form for svømmeopplæring, kurs, rehabilitering/opptrening, samt konkurransesvømming i regi av svømmeklubber.

Generelle råd for å hindre smittespredning

Svømmeanlegg har i tråd med gjeldende forskrift allerede svært strenge krav til renhold og hygienetiltak for å opprettholde normal drift. Likeledes er det strenge krav til vannbehandling, noe som gir liten risiko for smitte via bassengvann. Det er derimot utfordrende å forhindre kontaktsmitte/dråpesmitte gjennom avstandsbegrensning og forsterket renhold i svømmeanlegg. Spesielt utsatte områder vil være i *adkomstområder, garderober og dusjanlegg*.

De tre grunnpilarene for å bremse smittespredning er:

1. Personer med symptomer på Covid-19 skal ikke være til stede
2. God hygiene (håndhygiene, hostehygiene samt unngå å ta seg til ansiktet med hendene)
3. Redusert kontakt mellom personer

Det viktigste tiltaket er å forhindre at syke personer besøker anlegget. Alle besøkende må vaske seg med såpe og vann i dusjen før og etter badet. Deretter er regelen at det bør innføres minimum 1 meters avstand mellom svømmende, de som oppholder seg i garderobene og ved dusjing, samt at toalettkapasiteten er tilstrekkelig med hensyn til antall personer som oppholder seg i svømmeanlegget samtidig.

Forsterkede smitteverntiltak bør omfatte:

- God oppmerking og minimum 1 meters avstand mellom brukerne (og mellom brukerne og trenere/ansatte). Gjelder også kø-områder (f.eks. stupebrett, inngangspartier og fellesarealer)
- Begrensning på antall besøkende tilpasset arealet og kapasitet i garderober, toalett og dusjer
- Minimum 1 meters avstand mellom personer i dusjanlegg og i garderober.
- Forsterket renhold, spesielt berøringspunkter og overflater (dørhåndtak, trappegelendre, toalettseter, kraner, dispensere, benker, garderobeskap m.v.). Kontaktflater som berøres ofte bør rengjøres hyppig avhengig av antall personer og kontakthypighet.
- Håndholdte hårtørrere kan brukes hvis man utfører håndvask før og etter bruk
- Redusert adgang til tribuner og fellesarealer, det bør være minst 1 meters avstand mellom personer på tribuner og i fellesareal
- Såpe og engangs papirhåndklær tilgjengelig på alle toaletter og sanitærrum
- Gangsoner i bade- og svømmeanlegget bør spyles regelmessig
- Ved bruk av utstyr slik som flytebrett, baderinger m.m. bør det utføres håndvask eller desinfeksjon før og etter bruk
- Personlig utstyr bør ikke benyttes eller deles med andre av andre, for eksempel neseklype, badehette etc
- Det bør være tilstrekkelig vakthold i garderober og bassenganlegg slik at man oppfyller krav som stilles til smitteverntiltak.

Garderobeskap og dusj – i prinsippet bør annethvert skap og annenhver dusj være avlåst dersom avstanden mellom dem er under 1 meter. Det må gjøres lokale tilpasninger ut fra utformingen av garderobene og dusjene. Fellesdusjene bør rengjøres som et minimum daglig. Jevnlig tilsyn kan være nødvendig for å vurdere behov for ekstra renhold. Ettersom størrelsen og utformingen på bassenganleggene med tilhørende fasiliteter er så ulike vil det være fornuftig at det er den kommunale helsemyndighet ved kommunelegen som vurderer om det enkelte bassenganlegg har iverksatt tilstrekkelige smitteverntiltak ved gjenåpning. Dette er også i tråd med forskrift om miljørettet helsevern. Hvis disse kontaktreduserende tiltakene iverksettes samtidig som man har et svært begrenset antall personer i anleggene vil risikoen for smitte være lav.

Ved inngangspartier og fellesarealer anbefales:

- Plexiglasskjerm foran resepsjon (der det ikke er luke fra før)
- Avstandsmarkeringer på gulv for å sørge for minimum 1 m mellom personer i køen, og bør fortrinnsvis plasseres med 2 m mellom hver kø

Risikoutsatte grupper

- For oppdatert informasjon om personer som kan ha høyere risiko for covid-19, se Folkehelseinstituttets nettsider:
<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/risikogrupper/?term=&h=1>

Field Co

Babysvømming

Badebleier bør benyttes for å hindre lekkasjeuhell i vannet. Samme krav til avstand og hygiene som andre brukere. Stellebenker bør vaskes med såpe og vann mellom hver bruker, og det må være tilstrekkelig avstand mellom stelleplasser (minimum 1 meter).

Livredningskurs

Ved bruk av utstyr/redningsdukker bør man vaske hendene med såpe og vann før og etter bruk av dette utstyret. Det bør være en avstandsbegrensning på minst 1 meter mellom deltakere og mellom trener og deltaker.

Badstuer

Badstuen bør være ferdig oppvarmet før bruk. Det bør være minimum 1 meter mellom hver person, og det bør oppfordres til håndvask før og etter besøk i badstuen. Besøkende bør sitte på eget håndkle i badstuen. Rengjøring av benker/overflater/håndtak bør utføres regelmessig med såpe og vann. Regelmessig renhold av overflater med vanlige rengjøringsmidler er viktig. Der hvor det har forekommet søl med kroppsvæsker vil det være behov for punktdesinfeksjon med klor.

Badestamper, boblebad

Badestamper kan brukes av én person eller «en husholdning/familie» av gangen dersom man tapper ut badevannet og tar rengjøring av badestampen mellom hver gang den er i bruk. I boblebad bør det kun være én person om gangen, dersom det ikke er mulig å oppnå minimum 1 m mellom de badende. Se råd ovenfor når det gjelder garderober og dusj, samt forsterket hygiene.